

призирством, а господарі ваші заплатять вам долею Ірчана Крушельницьких, академіка М. Яворського й їх подібних. На інше й не надійтеся!

Не хуріться, Перебендя, назов мораллю! На цю тему, тему моралі, не лише статової, але й національно-громадської, можна говорити багато, та не вам. Бо хто хоче бачити у всьому чорно, тому ніяке світло не pomoже.

Отже, цвіт'я і далі, Перебенді! Нехай світ знає, чого ви варті. А ми будемо й далі "пропагувати нашу Ідею, висвітлювати дійсний стан на рідних землях", чого ви так дуже боїтеся. Пішіть, як вам наказують, а нам на нашому шляху дороговказ явний: БОГ і БАТЬКІВЩИНА!

Ваші запевнення, що прийшов "капуть" усім національним теоріям, свідчать лише про ваше багання ви року смерті на всі національно-державницькі прагнення всіх народів. Але саме цього ви не діждетеся ніколи! І скільки б

ви не сіяли ворожнечі між народами, скільки б не каламутили воду, сподіваючись рибуку пімати, як би не пропагували боротьбу клас, — це вам не допоможе, а то з простою причиною: світ вас пізнав. Пізнав, що ви сієте зло, пропагуєте та здійснюєте терор, відкидаєте дух і заперечуєте існування самого Господа Бога. хочете підстригти під один гребінець усі народи. А ми — ми йдемо з любов'ю, ми за спокій і мирне співжиття народів, за гармонійну співпрацю клас, ми поклоняємось Єдиному Всемогутньому Богові! "І проти кривавих диктатур, проти жахливої примусової мішанини пригноблених народів, ми проти молодшого брата царизму — червоного соціалістичного імперіалізму, ми проти гідного продовжувача справи Петра I., Катерини II., Миколи Палкіна — зокоронованого узурпатора.

Ми за волю, правду, справедливість, мир!!!

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕВОЛЮЦІЙНИЙ ТЕАТР

/Докінчене/

Розглянемо ближче твір "Народній Малахій".

І чай, Малахій у політиричній лікарні пробує нести реформу світу!

Малахій /хвилюючись як ніколи:/Негайно, негайно потрібна реформа світу, реформа людини... зараз, кажу, або вже ніколи. Разом з цим пересвідчуюсь, що ніхто, опріч мене, такої реформи не зробить... Так. От тільки не знав, з чого почати... Вихор думок, голубих, зелених, жовтих, червоних... Як їх багато! Ціла метелиця. А найбільші — голубих, і вони, по-моєму, найкращі та найпридатніші будуть за мов реформу. Треба їх ловити... Ось одна. Ось друга. Ось третя. Немов метелики, а дивиться, що з них виходить. /У хворій його уяві з'явилися, розквітнули дивовижні преркти реформи, цілі картини. Спочатку з голубих косявань і метеликів збіглися, закурилися якісь голубі краді з жовто-гарячими центрами, забренів спів "Милість мира" Дятлова, перемішаний з "інтернаціоналом", брязкотом наділа і з тремтінням жайворонків; потім влаштувалося таке: деось у голубій РНК /Раднаркому-в/ голубі урядовці сидять і слухають його доповідь про негайну реформу людини. Плачуть у долоні, охвалюють і вітають його, він далі промає урядовцям. По черзі до нього підходять: дідок у дармовісі, колишній військовий у "галіфе", дама, Аганія, самітар, бажевільні; він накриває кожного голубим покривалом, завчас, переконув, потім робить магичний рух рукам, і тоді з-під голубого покривала виходить оновлена людина, страшенно звільня, надзвичайно добра, янголоподібна. Далі ці люди, багато людей і він на чолі їх, з червоними маками й жовтими навідками йдуть у голубу даль. По дорозі бачать — стоїть гора Фавор, Оля несе яблука святити... По тому ж у голубому царстві мачуть якийсь новий брусалим, далі голубі долина, голубі гори, знову долина, голубі домі і голубе ніщо. Очунявся Малахій. Омі вже не було. Назвоко ходили й кружляли хвори./

Малахій: Ага... На підставі виведеного /взяв пучку землі, розтер, поплював і помазав собі лоба/ помазався народнім урядовцем. /Гучно:/ Сповнилося. Слухайте всі, слухайте всі, слухайте всі... В ім'я гонимого революції я помазався народнім урядовцем

Другий: Тихо. Я бачив, у траві вербляки вукають.

Малахій: Хай ростуть. Вони ж слухають. Прекрасно. І переказують. Кому? Всім. /Малахій звів голову/ Прекрасно. Гей, вербляки вука. Перекажіть всім, усім, мій перший декрет.

Хвори /поміж себе/: Всім, всім, всім.

Малахій: З ласки нашої Революції я помазався народнім урядовцем. Анкета моя: ціпок і горбина сухарів, родинного стаму я зрікося, пішки пройшов увесь стаяк попередній, воду пив зо ста семи криниць; урядовець без портфеля; зовнішні ознаки та клейводи мої: червона лентя через ліве плече, ціпочок та сурма, для українців бриль і на великій осята — корона з осянника в руці, Народній Малахій. Смерочено — Нармаханар. Вілья Сабурова /місце, де знаходяться пошлічно-хворі міста Харкова, аналогічне Кириківській лікарні в Києві, абе Кульпарківській у Львові./

Хвори: Виведи нас, Нармаханаре.

Малахій: Виведу й поведу. Поведу туди, де зоріє небо й голубіє земля, де за обрієм співають на золотих сідалках голубі будинокі соціалістичні півні...

Хвори: Нас не пустять. Не вірте йому. Сторожа не пустять. Небесні два отороки й квочка не пустять.

Малахій: Я вам скажу таке слово, що пустять, пароль такий, що й мур розвалю... Підходьте по пароль.

Хвори: По пароль! По пароль! По пароль!

Малахій /хочому тихо/: Голубі мрії...

Хвори /повторивши пароль, кинулись до муру/: Так виводи нас. Веди.

Малахій: Лізьте.

Хвори /дехто з них/: А як опіймають?

Малахій: Не піймають... На сторожі кол вас сам народній. Лізьте, кажу. /Подерся, перелізлі хвори через мур. Малахій переждав останнього. Тоді поплював на руки./ В ім'я нашої революції /і поліз і собі/...

За трагічним "Малахійем" повстала сатира-комедія "Мина Мазайло", задумана, властиво, на анекдоті, де сюжетово лінійно є зміна прізвиська основного героя — мішанина Мина. Ця комедія конденсує в собі одну з наших найактуальніших проблем — проблему українізації.

Мішанина Мина вперто намагається захистити своє зрусифіковане обличчя, обурюється проти українізації й виявляє неприховане багання потягнути своєю стежкою й

молодь. Проте, українська мішанська родина мина вже розкладається на ґрунті націоналізації життя. З той час, коли долька Мина, Рина ввесь час тягнеться до всього московського, син Мокій /устами якого говорить сам автор/ не тільки чесно підтримує заходи українізації, але й гаряче відстоює особистість української нації, відмінність її від усіх інших. Це вже справжній націоналіст, а широким світоглядом, і він ніколи не порине десь у далечині "малоросійських Мазайлових-Квачів", як про нього думає й говорить сестра Рина, а напевно залишить швидко родину нововисвячених "мазеніних". Мокій узарані передбачує розв'язку в родині Мазеніних, що й приводить дійсно до звільнення з праці Мина Мазайла-Мазеніна за ... опір українізації...

Виводячи з московського боку українську тьотю Мотю, Кудіну доводять цим усім неможливість погодити українсько-московські національні суперечності в даному комуністичному наві. Принцип тьоти-Моті є: "І волю лише будуть згвалтовано, як українізовану". В протилежність до неї старий націоналіст-просвітанник — дядько Тарас вимагає негайної українізації. "Подумаєш", — говорить він — "перевели українізацію в Харкові. Тільки й те, що на вокзалі написало "Харків", а не "Харьков"... А це ж цієнькає, до-московськи таке"... В цій подорожці Кудіна чудово підійняв те, до чого нахилилися деякі відповідальні соціалістичні робітники, переводячи українізацію лише формально.

Сатира "Мина Мазайло" була настільки гостра, що причисла деяких режисерів /нпр. Гната Огу/ чимсь загладити гостроту конфлікту. Цей режисер вставив після заключної сцени з повідомленням про звільнення Мина сцену гри комсомольців в волейбол. Але це було даремне. Глядач ішов на виставу "Мазайла". Цьому допомогла в великій мірі й ... неприхильна критика. Болячись, що п'єсу швидко знімуть з репертуару, тому йшли на неї дивитися.

Критика дійсно вистала не прийняла. "Через це?" — питався Лесь Курбас і сам відповідав: "А через те, що частина критики дивиться на "Мину Мазайла" поглядом русифікаторської інерції й не може п'єсу прийняти тому, що вона /критика/ є сама "тьотя Мотя".

Що ж торкається самої драматургічної техніки "Мина Мазайло" аж ніяк не поступається перед кращими класичними комедіями. Те саме стверджував Іків Савченко, підкреслюючи "вміле побудування сюжетних вузлів, оформлення ситуацій і одресія яскравих характеристик", що свідчать про високу Кудінову майстерність...

Про наступний твір, "Патетичну сонату" вже тек говорилось в часописі від 1. грудня м.р. Зараз хочемо тільки підкреслити епохальне значення цього твору, що так яскраво відбив героїчні події визвольних змагань у часах 1917-1920. П'єса змальовує яскраво три ворожі табори: російське-білогвардійський, більшовицький і національно-український. Останній репрезентує старий Ступай-Степанюк /патріот-просвітанник, з рисами малоросійства й отаманства/ та його долька Марина /тип патріота-державника/. Подаємо тут два коротенькі діалоги, що ведуться між цими двома дієвими особами...

Ступай /почувши постріл, хоче відодонити вікно/: Вийду назустріч їм!

Марина: Тебе заб'ють!

Ступай: Я маю зброю!

Марина: Яку?

Ступай: Українське слово.

Марина: Кожне слово переконув годі, коли за ним дзвенить зброю!

Ступай: Вийду назустріч і скажу; нагадаю осяти й соціальні слова: обніміте, брати мої, найменшого брата!..

Марина: Кому? Більшовикам? Бандитам? Бидлові, що реве від крові і трощить ваші найкращі ідеї? /заодне вікно/.

Ступай: Ні, я, мабуть, за соціалізм.

Марина /не розуміючи/: Цебто?

Ступай: Принаймні по-українськи звернувся /мова йде про матроса-більшовика/: "Збирайся на смерть", а не "готовся к смерти". Матрос! А генерал Пероцький скоріш сам собі смерть заподіє, ніж скаже слово українське. Ні, найкращий спільник той, хто мову нашу розуміє і по-українському говорить.

Марина. Найкращий спільник, той, у кого зброю по-українському говорить.

Ступай: Одним словом — я за соціалізм!

Марина: "Милий ти мій комік!"

Ступай: за соціалізм, за вітри, нехай і північні, аби тільки вони видули, аби тільки вони вивіяли з наших козацьких степів...

"арина. Ну, кого, наприклад?

Ступай: дероцьких, наприклад! Сам буду їм, вітрові помагати, так, так /дує ротом/.

За большевиків "патетична соната" не була видрукувана. Не побачили друку світла лампи також і драми Куліша "закут" і "Продай, село". Держа трaktuвала до сього поважну тему партійної чистки, а друга - тему розкуркулення. Це досить однієї сцени з "Продай, село", оповідану мені письменником "Челюском, до чуб п'єсу на перелітанні, і щоби в умовах большевицтва заоронити її виставляти. Зміст тієї п'єси замикався в тому, що розкуркулний господар, перед своїм примусовим від'їздом із села, сам мовчки виходив на свою ниву. Ностоявши трохи, він нахилився, набрав у жменю сироті землі, цілував її, потім обережно клав назад, а зверху навалював камінь. Потім, так само мовчки, відходив геть...

Леводиною пісню Куліша стала "маклена Грєса". Ця п'єса, за словами критики, оповідає про "оуржуазну кризу в Польщі". Після п'єс "закут" і "Продай, село", Куліш звернув свою творчість у сторону українсько-польських відносин. "мастерність поєднана автор і тут досягнув величезних наслідків. Це є один із крадих зразків нашої драматургії, що змальовує обороту наших людей з підступністю другого ворога, на шляху творення нашої державності.

Такий в творчий доріжок геніального драматурга "иколи Куліша. На превеликий жаль, на цьому треба поставити крапку. Немає сумніву, до в цей час великого

драматурга вже немає в живих. Через письменника "ороза, до перебував на Соловках ще в 1938 році, ми знаємо, що Куліша зачислили до першої категорії "ворогів народу", за його надміру "соціально-політичне" походження. Це означало, що його, наприклад, "дєсь Курє С, або "нікола зєров, зачислені до третьої, працювали на городах, то в'язні першої категорії були цілковито ізольовані. Коли ж решта друзів-ув'язнених знала, що Куліш там знаходиться, то це було тільки тому, що на дощі оголошені в'ялялося його ім'я у списку тих, до чьоть одержати листи.

Зараз, напевно, Куліш не живе. Але лишилися його безсмертні твори. Вони звідуть у наш репертуар майбутнього, бо кожен із них є твором певної епохи. Ім'я "иколи Куліша поставило напу драматургю на рівень сучасної світової театральної п'єси, а зрости йому допоміг талант Лєся Курєса. Цей мистець - це наш другий стовп українського пореволюційного театру; на жаль, за браком даних, у цьому сиротному нарисі ми приділили йому змало уваги. Поруч із ним, стоїть третій титан, синтеза психологічної майстерності корифеїв - П. Саксаганський. На творче засвоєння їх великого мистецтва ми скеруємо наше зусилля в театральне майбутнє.

Джерела:

1. Проф. С.ніколишин - "Українська драматургія над Дністром" / журнал "Проблем", ч. 6, 1942, Прага/.
2. В. Гавський - "Амвросій Бучча" / "Ладінське мистецтво" - Київ, 1940./.
3. С. Гордінський - "Патетична соната "Куліша", / "Українське видавництво", Київ, 1942/.
4. СРСРська Літературна енциклопедія.

О. Безіменний ЧОРНОШЛИЧНИК

Він ішов. Люто вила хуртовина, холодний вітер із півночі шарпав полами шинелі, бавився відлогою чорного шлика. З люто зрав сніг із заметів, бив крижинами в лице, заліплював очі.

Рушничний ремінь в'їсся в плече, до кісток пронизував різким боєм, гнітів до землі тягарем зброї.

Куди?.. Довкола - безкрай пустарі, покриті снігом, політі кров'ю.

Сіра лінія окопів гадюкою вилася і зникала на обрії, в даліні. Засніжені трупи у студентських шинелях і кров'ю.

До це? Сон?..

Зачерзлим пальцями недовіркою провів по очах, струсив сніг із замерзлим повік. Ні, наяві. Мойно тільки вчора сидів він у цих окопах, коло кулемета. Не бачив ворога очом, але вичував душею. А потім ... чорні матроські бублати, перекошені люттю лица, холодний подих смерти з ворожих лез тригранних багнетів. Але він стріляв, не зважаючи на ніщо. Кілька постатей, у слянелих блязах, кинулися з криком на кулемет і ... Тіло друга з Волидимирського "училища" затряслось в агонії, підняте на багнетах шось боляче впекло в рами ...

Рушничний ремінь все дужче в'їдався в плече. Ах, це ця рушниця! Подо вона? Кинути її!

З приємністю сягнув по ремінь рушницю.

Крізь темну снігову муть заблитали дахи церков. Київ. Безборонний. Впізнав Софію. Лука, чов опечена, відскочила від ремєна. Думки одна за одною пролітали в пам'яті, поборювали одна одну. "Оже, все ж кинути?.. Кинь! адже ти не маєш набоїв.

Набоїв? "ичоводі вхопився за ладівницю. Порожни! Значить, кінець?.. Ні! він ще має багнет і залізом кований приклад. Там Київ беззахистний, він...

Тупіт кінських копит перервав думки. Оглянувся. Два вершники, в чорних матроських бублатах, припавши до грив, чорними круками мчали за ним навіздогін. ще мить - і вони зупинили запінені коні, так, що ті сіли на задні ноги. Гижуватий матрос, з пшою в ластовинні, скочив з коня і

кинувся з криком до нього.

- і що, ... твоє чать, оглох, чтолі, кагда те-бя зовут?..

Заккий матроський кулак упав на голову, шапка з чорним шликом полетіла під ноги конені, в очах потемніло. До це? Смерть?..

Бачив засніжені вежі Софії і друга, піднятого на багнетах... Ні! це ще не смерть: наліво прикладом, направо багнетом, обох, і... жити!

- Смарі, міта, какой он молод! Що діта, а уж солдат... Черношличнік! - із сарказмом у голосі процідив рижовусий матрос таке ненависне йому слово і брудним чоботом наступив на шапку з чорним шликом.

- Криєся! - кований приклад упав на рудоволосу голову, в чорній безкозирці. - Ліво, право! - багнет угроз у шось м'яке... "ішком зсунувся з коня другий матрос, з багнетом у грудях...

- Чор-но-шлич-нік! - дзвенів у вухах ідкий сарказм рижовусого матроса, мигтіли засніжені кривлі Києва, всміхалося лице друга.

Холодний піт заливав очі, заліплювала снігом хуртовина. Третьачою рукою підняв шапку з чорним шликом. Шлик у крові... П'яною ходою пустився йти.

Візьми ж рушницю!..

Оглянувся довкола, притримавши поглядом зупинився на трупі ворога з багнетом у грудях. Візьми!

По тілі пробігла холодна дрож. Третьачою рукою витягнув з грудей ворога багнет, обтер об матроський бублат.

Візьми рушницю, там Київ чекає!

Скопив її, притиснув до грудей, як найдорожчий скарб, і пішов туди, де майоріла Софія. Крізь сіру імлу.

Оглянувся. Довкола огляли налякані коні. Чорніли трупи на дорозі.

- Чор-но-шлич-нік!

Всміхнувся беззусичи устачи і пішов по засніженому шляху туди, де всміхався київ. Він кликав його...

ЩО НОВОГО В СВІТІ

ОГЛЯД ПОДІЙ

Англія.

Продовж минулого тижня в Лондоні далі відомувалися наради над мировим договором для Австрії й Німеччини. В часі нарад делегат австралії висловив погляд, що Австрія, хоч не вповні винна в приступленні до війни, але все таки відповідальна за уможливлення т. за. аншлюсу - у Австрії до Німеччини. Спираючись на договори в Ялті, конференція рішила унеможливити це прилучення і визнати Австрію незалежною державою.

На проект американського делегата, в договір для Австрії включено статтю, яка забороняє Австрії в який-небудь спосіб поєднуватися з Німеччи-

ною і накладає на неї обов'язки незалежної держави.

Південно-африканський делегат запропонував, щоб 60 днів по підписанні мирового договору вивести всі окупаційні війська, відносно того проєкту не осигнено порозуміння, а британський делегат заявив, що встатки в Австрії необхідно залишити певну кількість війська. У випадку відтягнення військ союзні держави повинні поможти в опіці над 400,000 біженців.

Уряд ЧСР жадає дозволу на проведено спільних австрійсько-чеських розмов на теми граничних поправок, а рославія знову зголосила свої претенсії до частини Каринтії та Істрії.

Від імені австрійського уряду промовляв австрійський міністр закордонних справ Грубер і канцлер Гігль. Грубер заявив, що його уряд домагасться, щоб Австрія в кордонах з-

НА МАРГІНЕСІ

Сьогоднішня "адярдина являється чи не найцікавішою країною, з поміж всіх інших, які лежать в совітській сфері впливів. цікава вона не тому, що в ній періодично попадають на следи заговорів і тайних організацій, і то однаково в будапешті, як і в цілій країні, але тому, що власне в "адярдині зайняті більшовицькими, існує чотирипартійна система і, що важніше, ця система менш-оільш функціонує.

З "адярдині існує зараз чотири партії. як першу слід об туг назвати Партію рідних землевласників, з Нагі-єм у поводі, вона

1938 року була визнана незалежною та що її трактували як державу, звільнену з-під німецького гнету. На питанні делегата ССР, Гусебля, чи Австрія признається до ведення війни проти аліантів, Грuber відповів, що в війні брали участь австрійці, а не австрійська держава, яка була силою прислана до Німеччини. Грuber довав, що Австрія ставила чиний опір Німеччині і як доказ навів факт, що 70 000 австрійців просиджувало в німецьких концентраційних таборах. Австрія, як заявив міністр, гідна весті переговорів в справі граничних поправок, але аж по підписанні мирового договору. Домогання Грuber назвав позбавленими всяких основ, бо не тільки плесбюцт з 1921 року, але й вибори з 1945, potwierдили, що Каринтія повинна остатися при Австрії. Ці твердження Грубера потвердив провідник австрійських комуністів, як тех канцлер Фігль. Останній заявив, що Австрія не домогатиється ніяких воєнних відшкодувань від Німеччини, а ціллі її політики є добитися визнання австрійської незалежності, допущення до ООН та звільнення від окупаційних військ.

При обговорюванні договору для Німеччини виникло більше суперечностей.

Делегат Південно-Африканського Союзу заявився в першій мірі проти приєднання басейну Саари до Франції та проти задалекого пересунення на захід польських границь.

Представник ССР представив меморандум свого уряду, в якому вказується, що перед виготовленням договору з Німеччиною, в першу чергу треба вислухати поглядів усіх держав, які брали участь у війні проти Німеччини. Тойно тоді на думку московського уряду, міністри великодержав повинні опрацювати проєкт договору, предложити його до розглядення ООН та покликати до життя німецький центральний уряд, який він би переговори і після підписав би договори. У конференції, яка розглядала б проєкт міністрів, повинні взяти участь усі союзні держави.

Уряд Канади в своєму меморандумі заступив погляд, що Німеччина у майбутньому мала б бути політично і господарськи здецентралізована, а компетенції центрального уряду точно визначені. Границі Німеччини повинні бути визнані на етнічних основах, а всі національні меншини піддані охороні СБ. Басейн Рури, за канадійським проєктом, мав би стояти під міжнародною контролею, а промислові контроль тих, які мають торговельні зносини з Німеччиною.

На думку грецького уряду, з Німеччини треба б створити федерацію майже автономних державок, бо вже сама наявність центрального уряду, з великими компетенціями може бути загрозю миру.

Зкінці й Італія зголосила домогання, щоб її делегат був допущений до нарад над виготовленням мирового договору для Німеччини.

Рівночасно з нарадами над мировими договорами в Лондоні відбувалися переговори між урядом Великої Британії і представниками Бірми. Предметом переговорів було визнання Бірми незалежною. По скінченні переговорів представник Бірми заявив на пресовій конференції, що, хоч тексти договору з Великою Британією делегация прийняла, то все ж їх мусять це потвердити всі політичні організації Бірми.

Рівнобіжно до згаданих нарад в Лондоні відбувалися переговори в справі ревізії англо-єгипетського договору з 1936 року. Переговори не довели до успішного кінця і парламент Єгипту рішив їх зирвати та передати до вирішення ООН. Уряд запропонував створити для цієї цілі окрему делегацию, в склад якої входили б представники всіх партій.

Четвертою конференцією, що рівнож радила в Лондоні, була конференція в справі Палестини, з участю представників британського уряду і сімох арабських держав. Люди на нараді своїх представників не вислали. Наряди покищо відложені, щоб британський уряд міг розглянути арабські заяви.

З британському парламенті конвенантності гостро скритикували лей-

буристівську політику в Палестині, як таку, що довела до стану, при якому кожного дня гинуть британські громадяни. Спозиція станула на становищі, що британська політика в Палестині повинна бути більше рішуча, а в випадку, коли б це не поліпшило ситуації справу треба б віддати до розгляду ООН.

Згідно з повідомленням агенції ТАСС Сталін відхилив пропозицію Великої Британії про обмін старшин та дозвілів у школенні армії. Під час відвідин фельдмаршала "онтгомері, Сталін заявив, що така вичіна хоч побажана, під час пору неможлива, бо могла б викликати ряд закидів, мовляв, обі держави підготовляють війну. Також "онтгомері скептично наставлений до британсько-совітсьої військової співпраці, і то з уваги на нові труднощі. Саме тому фельдмаршал у промові до курсантів військової школи висловив погляд, що до британських військових шкіл слід ввєсти, як обов'язковий предмет навчання російської мови.

У зв'язку з недавніми нападками "Правди" на промову Бевіна, останній обмінявся зо Сталіном листами, в яких оба вяснили викликані "Правдою" непорозуміння. Сталін, як він це сам заявив, вірить, що Велика Британія буде зберігати 20-літній договір приязні з ССР.

Мимо залли московське радіо повідомило, що ситуація все ще остаточно невяснена. Ко коли Велика Британія хоче дійсно дружити з ССР, то повинна здійснити в практиці постанови договору про приязні, а не, як дотепер, в'язатися з ЗПА в один анти-совітський блок.

Це саме радіо гостро скритикувало й Черчіля за його проєкт створення федерації держав Західної Європи. Москва нап'ятувала цей проєкт, як нову спробу створення західного блоку проти ССР.

Польща

Зо звітів американських звітодавців про вибори в Польщі видно, що вибори не були поведені згідно з виборчими законами; в виборах не була зберігана засада тайности, а урядовий блок терором вимушував на населенні, що воно віддавало голоси тільки на нього.

У зв'язку з тими звітами, американський сенатор Ванденберг поставив вимогу, щоб уряди ЗПА, Великої Британії й ССР розпочали на тему виборів розмови, які вяснили б існуючу ситуацію. На думку Ванденберга, не можна вважати війну за виграну так довго, як довго Польща, в якій обороні війна розпочалася, не є жива і живе під терором.

Тим часом у Польщі оце недавно заарештували одну польку, що працювала в британській амбасаді, обвинувачуючи її в шпіонажі в користь Великої Британії. Бритійський амбасадор вніс протест проти цього й зажадав спростування.

Польські священники на Поморі проголосили, що приналежність до підпільних організацій це важкий гріх і уневажали присяги, зложені таким організаціям.

Польський уряд повідомив, що зліквідує міністерство публічної безпеки, якщо тільки населення допоможе побороті повстанські відділи. Генерал Грош шеф пресового відділу, переконаний, що заохотю для повстанців і взагалі спонуюю до політичних мордів є польські авдіції з Лондону. Але, мимого свого ворожого наставлення до британської пропаганди, цей самий генерал Грош заперив, що закордонні журналісти й надії бодуть комуністична такою самою волею порушення, як і під час виборів.

Палестина

Мимого всяких протидій британської влади, в Палестині все це продовжується розрухи і ситуація далі лишається напучена.

Оце недавно британський комісар для Палестини видав до британського населення заклики, щоб ніхто не віддалявся від свого помешкання та не вможливав в цей спосіб діяння терористів. Рівночасно проголошено, що на дніх розпочнеться евакуация окото 2 000 британських воїнів з Палестини.

час гнітучу перевагу в парламенті. Ті лишні партії - комуністів, соціалістичних демократів, і націонал-соціалістів, творять в країні т.зв. лівий блок.

Окупаційна влада вивела переконана, що її удасться в виборах переорудувати цей блок, подібно як в ролярі т.зв. "Ітчианний фронт", та забезпечити йому перевагу в парламенті, а тим самим - у цілій країні. Але у виборах більшість здобула партія Нагі, і цей факт потягнув за собою в наступку боротьбу за владу в країні.

Крім згаданих чотирьох партій, у мадярському парламенті за-репрезентована ще одна група, т.зв. десидентів. Члени цієї партії групі це переважно бунші партіно при виленні дріоних землевласників. В партії Нагі не залишилися вони тільки тому, що того не бажала соці окупаційна влада, яка визнала партію фашистівсько-реакційну. Слнначе десиденті мають своє місце у Парламенті, і то як партія проти-комуністична. Неманше діяним є так факт, що П.Д.З., мимого неприємного ставлення окупаційної влади, не тільки до перемогла в виборах, але зуміла створити новий уряд і від-вигнути свого провідника на становище прем'єра.

"Огло б видатися, що комуністи судилися на ласку судоби. Та вони, це, що втратили при виборах, стараються здобути в іншому місці.

Як ми вже зазначили, Нагі створив новий уряд, в якому найважливіші становища, як впр., міністерство внутрішніх справ, з підпорядкованою цивільною й політичною поліцією, обсадили комуністи, так, що практично державок править комуністичний кабінет, з президентом - членом ПДЗ на чолі.

В самому парламенті члени не тисяться бо 70% більшістю, і саме це стоить ольшеркива на переходи та провадити в країні "народно демократію".

Сама окупаційна влада не в силі зменшити впливи ПДЗ, бо це було б підозрале, тому намагається це осягнути при допомозі своїх однодумців - лівого блоку. Тут і причина, що при кожному агентаті на совітських військовиків, погроми жидів, спроби повстання чи відкриті терористичних організацій, мадярський лівий блок негайно обвинувачує ПДЗ у фанатизмі та домагається "чистки". Такі методи потягають за собою багато жертв серед членів ПДЗ.

Протикомуністичні й протисоціалістичні настрої в країні зростають. Коли візьмемо під увагу, що політика мадярських керівників /які в воєні не були/ іде шляхом старого клича: "ні, ні - ніколи!", тоді побачимо ясно, що "адарщина" не відступила від націоналізму й імперіалізму. Серед таких обставин прохочуть випадки в "адарщині". І коли читаємо, що різні партії "адарщини" взаємно себе поборюють, то ми свіомі, що мета їх одна.

Зізьмім, впр., останній заговор, в зв'язку з яким арештували генерала Дальюкі. До сьогодні не відомо, проти кого був сирмований заговор. Ліві домагаються ґрунтовної чистки, мовляв, ПДЗ була втаємничена в заговор. Це остання рунда в битві за владу в "адарщині", тим більше важлива, що незабаром совітські війська залишать "адарщину". Саме це останнє змушує комуністів напуджити всі сили, щоб захопити владу в свої руки.

Ситуация стає все цікавішою, може, зоря, якою комуністи вють, обернеться проти них самих. А до таке можливе - на це вказує число арештованих членів комуністичного міністерства внутрішніх справ, яке осягнуло 90 особи.

-ж-

до англій. звільнення Палестини від британських воїнів дасть змогу військовій владі навести в Палестині порядок і спокої. К пимичити ці плани у практиці вступать в усиллі британськкі головнокоманду чин британських військових сил на лизькому фроні і британськкі комісар для справ Палестини.

В КІЛЬКОХ СЛОВАХ

В Брюсселі буде підписаний договір, згідно з яким Бельгія приймє свої межі в 20 000 скитальців, під свою, що вони будуть затруєнені в паллях. Додають, що потім будуть пущені також інші групи фашистів.

Недалеко від Неаполя міститься табір 6 членів організації четнів. Минулого тижня табір захопили віддати ренарційніна югослав'янська комісія. Поп вій спробі двох ядовців комісії зазнало покалічення. Співчидників не впищали. Праводібно, один із пожедоваших югослав'янський конуар в Неаполі, померу

в британське міністерство війни подало до відома, що цей британський воєнний генеральний штаб бейдирши дьорд Монтгомері, кортотас а дастика невої вдуустиктириуоскуать, що не пел до сьвядмарал даде до Шьадан

З Уеограду повідомляють, що югослав'янський уряд виготовив до секретаріату Ватикану ноту, в якій домагається видачі п'ятьох югослав'янських воєнних злочинців, що мали зв'язки до Італії і скритися в ватиканському місті.

З Великої Британії вилетіли кораблем до Австралії стрільно V-2. Стрільно важить 4 тони. Воно призначене для австралійської організації, яка займається досліджуванням далекострільної зброї.

В Токіо японські комуністи влаштували перед цісарською палатою велику демонстрацію, під час якої домагалися уступок уряду Іноґа.

Англійська королівська пара відїхала кораблем "Ванґард" до Південної Африки. В час подорожі будуть врочисто відсвятковані 21-ші роковини уродин принцеси Єлисавети. Сподівається, що королівська родина вернеться до Лондону щойно в квітні.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ

Дім І. Франка, при давній вулиці Понінського 4 у Львові, названий тепер "УРСР Літературно-Меморіальний Музей Івана Франка". Ним управляє П. Карманський. Дім масово відвідують студенти та молодь.

Микола Бажан, теперішній міністр народної освіти УРСР, обговорюючи "п'ятирічний план Радянської України", заповів, що "планом передоачено повністю відновити зруйновану німецько-фашистівськими загарбниками сітку бібліотек, клубів, читалень, театрів, селбудів". Згідно з словами Бажана, "вже в 1946 році у Львові відкрився художньо-промисловий інститут. Будуть видані повні академічні збірки творів класиків української літератури: Т.Г. Шевченка, І. Франка, Л. Українки, "Кобзарівського".

З заповідженого, - пине з цієї нагоди американська "Свобода", - зовсім певно в Україні здійсниться одне, а саме, що знову будуть видані мільйоновим тиражем "твори класиків марксизму", якими й без того вже завалена Україна.

На Різдвані Свята у Зальцбургу, в залі "Українського Оперного Театру", відкрився перший львівський театр на терені Австрії. "Жовчак". В провіді театру стоять чудовий керівник постановки п'єси А. Кожоміяна "Про Оксанку-бранку, пастушка-вертушка та чарівного батіжка", В. Судима, оформлення сцени, декорації та проєктування ляльок узав на себе М. Вутович, музичне оформлення - композитор Омельський. В репертуарному плані, крім згаданої п'єси, передачаються: "Лисичка" - І. Франка, народна казка "Івасик тележка" та "Кристана Королівна".

Як довідуємося з української преси в ЗДП, др. Ірвін Кістяківський син звісного українського вченого й соціолога Богдана Кістяківського, за значимий вклад на полі дослідів ато-

мової енергії нагороджений почесною медаллю Вільяма Нікольса. В час війни нагороджений був начальником 8-ої Дивізії дослідного Комітету Краєвої Оборони, а останню займає становище професора хемії в американському університеті в Гераарі.

Кіноча секція З'єднаних Уд. Комітетів Америки вислала для українських скитальців в Австрії нову поштку, зложену з 231 мік'ів одагу й 27 пак зруття.

З ПРЕСИ

Чи існує в Світах опозиція? Для російської політики - пине важливо у статті під повимим наголовком, поміщеній в "Ні Вельтоте", - Ріштіям Чітанамі В. Чи в нурі партії прінає до соціалізму на. Реформи, які прінає в останній прокат, таку можлівість, пине соціалістичний. Скріпченна зв'язку між партією й державним апаратом пинже так далеко, що сьогодні пинже те в повній мірі державного апарату. Члени партії користуються привілеєм, які для інших членів партії означають заступу. Члени партії означають до партійної каси стілячи, що за прокаток милою йому записався. Тепер він платить, впроді, партійний податок, але поза тим звільнений від прокаток зобов'язань супроти партії.

Таке являє до кожний поодинокий комуніст безпосередньо зв'язаний з розвитком країни рад, вказує виразно на це, що в самій партії немає певних тенденцій. Зате є там слаба тенденція на право. Є партійці, які вивілилися за тим, щоб дати державі полекші для селян, а навіть священників. Вони сподіються, що в цей спосіб дасться пріспішити хід економічного розвитку країни. Справжня опозиція в партії існує зараз серед комуністів окремих республік, передусім України та Центральної Азії, які плекають в собі льокальний націоналізм і домагаються від Москви більшої долі й незалежності для себе.

В основному, сподіються, що це випадок, коли Сталін убачиться від політичного киття, розніжиться боротьба за владу, подібно як після смерті Леніна. Між минулим і теперішнім одна могла б бути тізна дізнава, а саме, що сьогодні все це котривало б довше. Причина того в цьому, що в російських обставинах боротьба від відкритими гаслами неможлива. Поза партією в Росії багато недовосвітих. Національна опозиція, зрється, слаба. Вона повинна б повстати серед молоді. Одначе на перекладі цього зрється уряд, який організує молоді у спортові товариства, клуби і т.п., так, що ця нечас навіть часу на скупчення вільної думки.

Права опозиція виразно зазначається серед хліборобів, які раді б вернулись до односторового господарства. Але й такі тежиль сильно послабли. Деякі з хліборобів привикли вже до соціалістичного способу киття і для них колективне господарство є своєрідним забезпеченням. Хлібороб працює так, як пріцпавав колись на якогось пана.

Найбільш цікаве те, що число недовосвітих в Світах /напевно більше ніж припускається/ не в спроможі розвинути конкретні погляди, що вилилися б в окремих гетіях. Останньою причиною недовосвітих в брак товарів. Але кожний знає, що навіть при умові зміни політичної й господарської структури, створений стан негайно не зміниться.

І так, при впертості й тихому недовосвітих, ці люди тримаються того, що вже втерлося. Кожний працюючий в Світах знає, що коли б так його з якоїсь причини звільнили зо служби, він в ма"бутьному не буде мати змоги здержати, - не дістане ніякої платні. Ніяких резерв він не має. І якраз брак резерв держить його в льодальності

Багато говориться про це, що по перемир'ї з духовенством, у Світах повстане т.зв. "Чорна Партія". Мимо "перемир'я", релігійна діяльність в Світах дуже обмежена. Широка релігійна пропаганда неможлива. Неможливо заснувати релігійні зв'язки, так само

як неможливе релігійне навчання молодих.

Існо, уряд боїться, щоб якраз духовенство не витворило із себе нової опозиції.

Не вільно зауважити, що сьогодні по 25-ох роках смертності, російське духовенство основно перемінлося. Ці люди тісно зв'язані з соціалістичним киттям. В цілому крива тільки мінімальна кількість духовників присвячує весь свій час виконуванию своїх обов'язків. Усі інші, крім обов'язків духовників працюють урядниками в державному або господарському апараті.

Колі соціалістичний уряд закликав мир до духовенством, зроби з ним це саме, що з цілою соціалістичною інтелігенцією значить старався прив'язати їх до себе не тільки процарядивко, але й матеріально.

Сьогодні зв'язки є урядників релігійного "підприємства". Державна сагата менше ніж перед тим. Віруочи зобов'язані удержувати свого священника. Звичайно, соціалістичний духовник, який колгоспу і йому прісудують такі самі права, як колгоспникам. Яким же, що по довгих роках переслідувань і каторг, соціалістичне духовенство думає про все інше, тільки не про опозицію.

Опозиція в Росії могла б розвиватися, якщо б знайшла серед інтелігентської верхівки для себе провідних мужів. Але сьогодні російська інтелігенція становить складову частину патрістичного державного апарату і користується далекоідчими політичними та матеріальними привілеями.

Соціалістична комуністична

Відомий американський публіцист Ю. Лайонс, спеціаліст в історії СССР та в соціалістичних справах, помістив у "Ні Йорк Ворльд Телеграм" статтю, в якій аналізує соціалістичну національну політику, соціалістичну "волю народів" та зупиняється на розрекламованій соціалістичними "незалежності" України. Автор твердить, що говорення про національну вільність і рівність в СССР - це більше безглуздя, ніж говорення про будьяку вільність в соціалістичній країні. В СССР існує рівність усіх народів в поневоленні, в термі. В найкрайшому випадку їм дозволяється говорити рідною мовою, носити своєрідну, але тільки так далеко, доки це не противиться комуністичним принципам і політиці. Якщо там культура якогось народу йде вгору і комуністичному "генеральному ліній", тоді ця культура безпечно нищиться.

В дальшому автор розпрацьється з "політичними вільностями" окремих народів і твердить, що кожний із 48 американських студентів має далеко більше автономії в керуванні своїми справами, ніж т.зв. незалежні соціалістичні республіки. Було б смішно, говорити автор, порівнювати Україну чи Білорусь до якоїсь із британських доміній додо політичних прав. В СССР цілим киттям керує ЦК комуністичної партії, що постійно вистріляє навіть комуністів та комуністичних вождів інших, не російських партій. Від 1937 року "незалежна" Україна не має українця прем'єром. Тому, що українська національна почування глибокі, Кремль воліє не ризикувати. Цілу комедію можна опікити на основі факту, що сьогодні міністром закордонних справ Білоруси є українець. Єдиною всемогутньою владою в СССР, по думці автора, являється російська комуністична партія й тайна поліція.

/За "Свободою"/

ВСЯЧИНА

Місто без назви.

В Центральній Німецькій лежить місто, яке не має ніякої назви. Воно може помістити в собі 30 000 людей, тим більше, що його приміщення по роки. Самітні місто виросли в водопроводі, лазні, кіна, модерні шпидірі і т.п. Новітні вулиці, з електричним освітленням, порохні, зарослі бур'яном, подібно як численні городи й сади. В час війни тут були приміщенні дві босві дивізії. По упадку Німецьчини, в місті мешкало 30 000 поляків, але й ті вже виїхали. Зараз місто

